

EL CREADOR (149) FRANCESC ABAD

La jubilació d'un artista conceptual

TERESA SESÉ / GEMMA MIRALDA (FOTO)

La primera vegada que Francesc Abad (Terrassa, 1944) va pujar a un avió tenia 28 anys. Viatjava a Nova York. L'acompanyaven la seva dona i el seu fill de nou mesos, i a la butxaca guardava una beca per a una estada de set mesos. Deixava enrere la certesa d'un futur estable a la fàbrica tèxtil on treballava des dels 14 anys. Aquest havia estat el destí del seu pare, i aquest havia d'haver estat el seu, si no hagués estat per aquelles classes de pintura a l'Escola d'Arts i Oficis de Terrassa – a les quals assistia després del toc de la sirena, de set a deu de la nit – que li van fer girar la mirada cap al món de l'art. Encara que la relació amb els pinzells no va durar gaire. Els va penjar aquell mateix any, el 1972 –la pintura, com a mitjà de creació del món, pensava llavors–, gairebé alhora que començava a experimentar en el camp de les idees i de l'art conceptual, ja fos intervenint col·lectivament en un frontó de Vilanova de la Roca o participant, amb Jordi Benito, Robert Llimós i Antoni Muntadas en la Documenta V de Kassel amb un vídeo, *4 x Umformung eines Raums, Aktionen*, del qual avui no queda ni rastre. Llàstima. Perquè allà hi havia els primers passos del que després es denominaria Grup de Treball –la facció més polititzada dels conceptuals catalans, a la qual s'unirien Antoni Mercader, Pere Portabella i Carles Santos– i, sens dubte, els d'un dels seus artistes, el mateix Abad, més crític i autoreflexiu, que ara, quaranta anys després, creu que ha arribat el moment de jubilar-se.

–Un artista es pot jubilar?

–Els conceptuals, sí –diu sense cap mena de dubte.

“Sóc un artista, però no he viscut mai de l'art, així que això m'ha convertit en un artista a hores convingudes, podriem dir. Viure de l'art és complicat.

M'hauria agradat, esclar que sí, però no ha pogut ser. He estat tota la meua vida un assalariat, un subaltern, primer a la fàbrica, després com a treballador de l'ensenyament... Ha estat com un exili permanent”. A *Estratègia de la precarietat*, exposició que ve a ser com un epíleg final de tota la seva trajectòria (ACVIC Centre d'Arts Contemporànies, fins al 15 de juny), Abad exhibeix en una peça de gran format les nòmines o fulls salarials corresponents als seus quaranta anys com a professor de plàstica a Aulà, on va estudiar, per exemple, el president Artur Mas. “Són les filles de la meua feina”, riu, i explica que la peça parla de la condició del subaltern i del que significa ser un “assalariat” en el context de la creació, però també d'aquesta precarietat “que avui ens arracona” i que a Abad li ha fet recuperar estratègies dels anys setanta, fotocòpies i DINA 4, recursos mínims amb què de retruc vol reeditar la voluntat política i transformadora de les petites utopies que encoratjaven les pràctiques artístiques sorgides en aquells anys. “Què se n'ha fet de les utopies en un món que acaba negant els nostres somnis?”. L'artista, que a *Espai per a la utopia*, una altra de les peces, formula la pregunta a diferents representants del món de la cultura i el pensament, aclareix que la seva reivindicació no és una de les grans utopies “que van portar Europa al desastre, les que m'interessen, aquelles en què crec, són en les microutopies que serveixen tant precisament per inútils”.

En aquest epíleg final –alerta, no significa que pengi els trastos, simplement “no crearé materials nous, continuo treba-

llant a partir dels ja existents: als 69 anys un ja comença a tenir un passat per recuperar”–, Abad insisteix també en dues de les línies d'investigació que han marcat tota la seva trajectòria: la recuperació històrica del passat –que a consciència materialitza des de fa anys en els seus *Diaris del pensar*– i la lectura crítica del present (*Les costelles del segle*).

Artista multimèdia molt estimat i actiu en el territori (“ignore la raó, però és així, difícilment he pogut exposar a Barcelona”), la seva obra forma part de les col·leccions del Reina Sofia o el Macba, museu al qual ha donat importants peces com *El Camp de la Bota* (2004), instal·lació sobre un espai de la història barcelonina associat als afusellaments mas-

sius de la postguerra i que va ser elegit per a la celebració del Fòrum de les Cultures. Abad va voler tornar el màxim protagonisme a les persones, posar nom i cognoms als afusellats per la repressió franquista. Les seves últimes donacions han estat per al Centre d'Art La Panera de Lleida, centre que, com molts altres de repartits per tot Catalunya, és d'existència obligada “perquè un país sigui i existeixi en l'àmbit artístic i cultural”. El preocupa el “desmantellament progressiu i continuat de la cultura”, la qual cosa “té a veure més amb unes determinades polítiques culturals que amb la crisi”. Així que ell, que mai no ha deixat de ser un “partidà de la cultura”, s'ha posat al capdavant de més d'un centenar de firmes que rubrica un manifest en el qual es reivindica “la capacitat d'elaborar un discurs artístic crític”. “L'art –assegura– és una eina de construcció social”.

EL MEU MESTRE

■ “No hi ha un pensament únic, sinó plural. De fet, la literatura és el punt de partida, l'assaig, juntament amb la memòria i la fragilitat de l'home. Un discurs que conté el pas del temps i que manté un diàleg permanent amb el present per donar lloc a una exigència: la de la paraula inoïda.

Walter Benjamin és una veu essencial d'aquesta pluralitat”, diu Francesc Abad, que al llarg dels anys ha treballat en nombroses propostes entorn de la figura i l'obra del pensador alemany, mort a Portbou el 1940, i que conflueixen en el projecte Block W.B. (www.blockwb.net)

una imatge per-formativa (empelt)

Dedicat a Walter Benjamin, “una veu essencial dins d'una pluralitat”